2024(2)THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము, హైదరాబాద్.

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి ఎం.జి. ప్రియదర్శిని

రెండవ అప్పీల్ నం.162/2003

తీర్పు తేదీ: 21.06.2024

రేవు శ్రీశైలం, (మృతుడి LRS 2 నుంచి 5 వరకు), ఆర్.శకుంతల మరియు ఆరుగురు ఇతరులు

వర్సెస్

మహమ్మద్ మొయినుద్దీన్ మరియు ఇతరులు

తీర్పు:

1. I సీనియర్ సివిల్ జడ్జి, సిటీ సివిల్ కోర్టు, హైదరాబాద్ O.S.No.115/1989 లో జారీ చేసిన 30.08.2000 తేదీనాటి తీర్పు మరియు డిక్రీని ధృవీకరిస్తూ, IX అదనపు చీఫ్ జడ్జి, సిటీ సివిల్ కోర్టు, హైదరాబాద్ A.S.No.461/2000 లో ఆమోదించబడిన 21.10.2002 తేదీనాటి తీర్పు మరియు డిక్రీని సవాలు చేస్తూ, వాది ఈ రెండవ అప్పీల్ దాఖలు చేశారు. అందువలన, ట్రయల్ కోర్టు మరియు మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు యొక్క సమకాలీన ఫలితాలకు వ్యతిరేకంగా, ప్రస్తుతం రెండవ అప్పీల్ దాఖలు చేయబడింది.

2. సౌలభ్యం కొరకు, ఇకపై ఆయా పక్షాలను ట్రయల్ కోర్టు ముందు పేర్కొన్న విధముగా వారిని ప్రస్తావిస్తాను.

3. అప్పీలుదారు/వాది ప్రస్తుత అప్పీల్ను దాఖలు చేయాల్సిన పరిస్థితికి, కేసు యొక్క సంక్షిప్త వాస్తవాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

a) ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 6 వరకు వ్యతిరేకముగా విక్రయ ఒప్పందాన్ని అమలు చేయాలని కోరుతూ వాది O.S.No.115/1989 దావా వేశారు. వాది యొక్క సంక్షిప్త వాదనలు ఏమిటంటే, వాది 16.05.1980 న దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని రూ.9,000/-కు అమ్ముటకు ప్రతివాదులతో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు మరియు ముందస్తుగా రూ.3,000/- తీసుకున్నారు. ఒప్పందము ప్రకారం మిగిలిన డబ్బును చెల్లించడానికి వాది సిద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రతివాదులు ఈ విషయాన్ని ఆలస్యము చేయసాగారు. కాబట్టి, వాది 21.09.1981న లీగల్ నోటీసును జారీ చేశారు, దీనికి ప్రతివాదులు సమయం కావాలని అభ్యర్థించారు. ఆస్తిని మైనర్ల ప్రయోజనం మరియు సంక్షేమం కోసం అమ్మకానికి ఒప్పుకున్నందున, తేదీ 13.08.1983న ప్రతివాదులు రూ.500/- ను తీసుకున్నారు. మధ్యవర్తిత్వం కారణంగా 19.11.1986న, ప్రతివాదులు రూ.40,000/-ల హెచ్చింపు ధరకు ఆస్తిని విక్రయించడానికి అంగీకరించారు మరియు 10.02.1987 నాటికి రూ.1,000/- అందుకున్నారు. ప్రతివాదులు సేల్ డీడ్‌ను అమలు చేయడంలో విఫలమైనందున, వాది 19.01.1986 నాటి రెండవ ఒప్పందాన్ని అనుసరించి సేల్ డీడ్‌ను అమలు చేయడానికి 10.02.1987 తేదీన చట్టపరమైన నోటీసు జారీ చేసారు, కానీ ఎటువంటి ప్రతిస్పందన లేదు. తొలగింపు పిటిషన్ ను ఉపసంహరించుకుంటానని లిఖితపూర్వక హామీ ఇచ్చినప్పటికీ, మోసపూరితంగా నిందితులు మొత్తం రూ.11,900/- అందుకున్నారు. ప్రతివాదులు 16.12.1987 న ఏకపక్షముగా తొలగింపు ఉత్తర్వులను పొందారు మరియు 22.11.1987 న లీగల్ నోటీసు జారీ చేశారు, కాని, వారు ప్రతివాది నెం.6 ను నిందిస్తూ సేల్ డీడ్ అమలు చేయడానికి నిరాకరించారు. అందుకే దావా వేయటమైంది.

b) వాది అభ్యంతరాలకు సమాధానంగా, ప్రతివాది నెం.1 నుండి 3 వరకు లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలాన్ని దాఖలు చేశారు, దీనిని ప్రతివాది నెం.4 ఆమోదించారు. ప్రతివాది నెం.1 నుండి 3 వరకు దాఖలు చేసిన లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలం యొక్క సంక్షిప్త వివరణ ఏమిటంటే, వారు

16.05.1980 నాటి అమ్మకపు ఒప్పందాన్ని ఖండించారు . అలాగే, 19.01.1986 నాటి రెండవ ఒప్పందాన్ని మరియు తాము రూ.11,900/-డబ్బు తీసుకున్నట్లుగా పేర్కొనడాన్ని కూడా ఖండించారు. ఈ అమ్మకపు లావాదేవీ మైనర్ల యొక్క ప్రయోజనం మరియు శ్రేయస్సు కోసం ఉద్దేశించినది కాదు. దావా షెడ్యూల్ ఆస్తి మొత్తం ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 ల సంపూర్ణమైన ఆస్తి. వాదితో ఒప్పందాన్ని ఎన్నడూ కుదుర్చుకోలేదు. ఒక వేళ మైనర్లుగా ఉన్న ప్రతివాది నెం.1 నుంచి 5 తరపున ప్రతివాది నెం.6తో 16.05.1980 నాటి ఒప్పందం కుదుర్చుకున్ననూ ఆ ఒప్పందం ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 ను కట్టడి చేయవు. ప్రతివాది నెం.6కు ఆస్తిపై ఎటువంటి హక్కు లేదా ఆసక్తి లేదు మరియు అతను వారి తండ్రి అయినప్పటికీ మైనర్ల ఆస్తికి అర్హుడు కాదు. ప్రతివాది నెం.6 చెడు వ్యసనాలకు బానిసై, దారితప్పిన జీవితాన్ని గడుపుతున్నాడు. 16.05.1980 తేదీనాటి చెప్పబడిన ఒప్పందాన్ని ప్రతివాది నెం.6తో కుమ్మక్కై ఉనికిలోకి తీసుకురాబడింది. వాది దావా షెడ్యూల్ ఆస్తికి అద్దెదారు, నెలకు రూ.200/- అద్దె చెల్లిస్తున్నారు మరియు అద్దెలు చెల్లించడంలో అవకతవకలకు పాల్పడ్డారు. అందువల్ల, ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 వరకు R.C.No.474/1987 దాఖలు చేసి, తొలగింపు ఉత్తర్వులను పొందారు మరియు చట్టపరమైన ప్రక్రియ ద్వారా వాదిని తొలగించారు మరియు అప్పటి నుండి ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 వరకు దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని తమ స్వంత హక్కుగా కలిగి ఉన్నారు. అందువల్ల, ఈ దావాను కొట్టివేయాలని ప్రతివాదులు అభ్యర్ధించారు.

c) ఇరు పక్షాల వాదనల ఆధారంగా, ట్రయల్ కోర్టు ఈ క్రింది అంశాలను రూపొందించింది:

1) దావా యొక్క షరతులతో కూడిన ఒప్పందం అమలు చేయుట, అమ్మకపు ఒప్పందం మరియు స్వాధీనపు అప్పగింత కొరకు, వాదికి అర్హత ఉందా?
2) ఏం ఉపశమనం?

d) కోర్టు విచారణ సమయంలో, వాది యొక్క GPA హోల్డర్ అనగా అతని కొడుకు తనను తాను PW1గా విచారించుకున్నా మరియు Exs.A1 నుండి A23 వరకు గుర్తించబడ్డాయి. ప్రతివాదుల తరపున, మొదటి ప్రతివాదిని DW1గా విచారించబడ్డాడు మరియు Ex.B1 గుర్తించబడింది.

e) ఇరు పక్షాల వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ట్రయల్ కోర్టు ఈ వ్యాజ్యాన్ని కొట్టివేసింది. తీర్పు మరియు డిక్రీతో బాధపడుతూ, వాది A.S.No.461/2000 ద్వారా IX అడిషనల్ చీఫ్ జడ్జి, సిటీ సివిల్ కోర్ట్, హైదరాబాద్ ముందు అప్పీల్‌ను దాఖలు చేశారు, అది కూడా 21.10.2002న కొట్టివేయబడింది. ట్రయల్ కోర్టుతో పాటు మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుతో బాధపడిన వాది, ఈ ఆక్షేపిత తీర్పులను పక్కన పెట్టాలని, ప్రస్తుత అప్పీల్ దాఖలు చేశారు.

4. ఇరుపక్షాల వాదనలు విని, అప్పీలుకు సంబంధించిన ఆధారాలతో సహా రికార్డును పరిశీలించాను.

5. ప్రతివాది నెం.1 మరియు 3 ఈ అప్పీలులో చట్టానికి సంబంధించిన ఈ క్రింది రెండు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలను లేవనెత్తారు:

A) మైనర్ ప్రయోజనం కోసం మహ్మదీయ మైనర్ ఆస్తిని పరాధీనము చేసే హక్కు సహజ సంరక్షకుడికి లేదా?

B) మైనర్ అయిన మహమ్మదీయ మైనర్ ను పరాధీనం చేసే సహజ సంరక్షకుడి చర్య అతనికి కట్టుబడదా?

C) మహమ్మదీయ మైనర్ యొక్క సహజ సంరక్షకుడు, మైనర్ సంక్షేమం కోసం ఆస్తిని పరాధీనం చేయగలడా?

6. రికార్డును పరిశీలించినట్లైతే, ప్రతివాది No.6, ప్రతివాది Nos.1 నుండి 5 వరకు ఉన్న మైనర్ల యొక్క తండ్రి. అందువల్ల, ప్రతివాదుల మధ్య బంధుత్వానికి సంబంధించి ఎటువంటి వివాదం లేదు.

దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిలో ప్రతివాదుల అద్దెదారుగా ఉన్నందున, ప్రతివాదులతో పరిచయం ఏర్పడిందని వాది ఆరోపించారు. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 5 యొక్క తాత అమలు చేసిన 31.10.1977 తేదీనాటి గిఫ్ట్ సెటిల్‌మెంట్ డీడ్ Ex.B1 ద్వారా దావా షెడ్యూల్ ఆస్తికి ప్రతివాది నెం. 1 నుండి 5 వరకు పూర్తి యజమానులు అని కూడా ఎటువంటి వివాదం లేదు. వాది, అద్దెదారు హోదాలో దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిలో నివసిస్తున్నాడనడంలో కూడా ఎలాంటి వివాదం లేదు.

7. వాది యొక్క వాదన ఏమిటంటే, ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 వరకు వారి సహజ సంరక్షకుడు/ తండ్రి ద్వారా ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు, అంటే ప్రతివాది నెం.6 దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని పరాధీనము చేయడానికి వాదితో 16.05.1980 తేదీనాటి Ex.A2 కింద విక్రయ ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. మరోవైపు, ప్రతివాదులు తాము ఎటువంటి ఒప్పందాన్ని అమలు చేయలేదని, Ex.A2 కింద విక్రయ ఒప్పందాన్ని అమలు చేయలేదని మరియు తమ తరపున ప్రతివాదినెం.6 ద్వారా ఏదైనా ఒప్పందాన్ని అమలు చేసినప్పటికీ, తమకు కట్టుబడి ఉండదని వాదించారు. వాది తన GPAను అంటే తన స్వంత కుమారుడిని PW1 గా మరియు Ex.A2 యొక్క సంతకందారుల్లో ఒకరిని PW2 గా విచారించారు. పైన పేర్కొన్న వాదన ద్వారా మరియు PWs 1 మరియు 2 యొక్క మౌఖిక సాక్ష్యాల ద్వారా, దావా షెడ్యూల్ ఆస్తికి సంబంధించి, ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 తరపున వాదికి అనుకూలంగా Ex.A2 ను ప్రతివాది నెం.6 అమలు చేసినట్లు తెలుస్తుంది.

8. ఇప్పుడు సమాధానం ఇవ్వాల్సిన కీలకమైన ప్రశ్న ఏమిటంటే, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 5 వరకు తండ్రి మరియు సహజ సంరక్షకుడు అయిన ప్రతివాది నెం.6, దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని వాదికి అనుకూలంగా పరాధీనం చేసే హక్కు ఉందా. ఎందుకంటే, ఈ రెండవ అప్పీల్లో వాది రూపొందించిన మూడు ముఖ్యమైన చట్టపరమైన ప్రశ్నలు పైన పేర్కొన్న అంశంతో ముడిపడి ఉన్నాయి. **మీథియన్ సిద్దిక్ వర్సెస్ ముహమ్మద్ కుంజు పరీత్ కుట్టి మరియు ఇతరులు** కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"తండ్రి సహజ సంరక్షకుడు మరియు అతను లేనప్పుడు ఇతర చట్టపరమైన సంరక్షకులకు చర్య తీసుకోవడానికి అర్హులు. వారు లేనప్పుడు, సంబంధిత కోర్టు నియమించిన ఆస్తి సంరక్షకుడు కోర్టు అనుమతితో మైనర్ యొక్క ఆస్తిని అన్యాక్రాంతం చేయడానికి అర్హత కలిగి ఉంటాడు. మైనర్ తరఫున అమ్మకం చేయాలంటే అవసరమైన అంశాలు ఏమిటంటే, అమ్మకం మైనర్ యొక్క ఆస్తి ప్రయోజనం కోసం ఉండాలి మరియు అందువల్ల, మైనర్ యొక్క ఆస్తిని పరాధీనం చేయడానికి అర్హత ఉన్న సమర్థుడైన వ్యక్తి, పై షరతుకు లోబడి, సహజ సంరక్షకుడు లేదా కోర్టు నియమించిన ఆస్తి సంరక్షకుడు అవుతాడు."

9. పై తీర్పులో సూత్రాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, మహమ్మదీయ చట్టం ప్రకారం మైనర్ యొక్క ఆస్తి యొక్క తండ్రి, మైనర్ యొక్క ఎస్టేట్ ప్రయోజనం కోసం అయితే, దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని పరాధీనము చేయవచ్చని స్పష్టమవుతుంది. ఈ విధంగా, Ex.A2ని అమలు చేయడం అంటే, వాదికి అనుకూలంగా దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని పరాధీనము చేయడంలో ప్రతివాది నం.6 యొక్క ప్రయత్నం, ప్రతివాది No.6 యొక్క మైనర్ పిల్లలు అయిన ప్రతివాది Nos.1 నుండి 5 వరకు ఉన్న ఆస్తి ప్రయోజనం కోసం అని నిర్ధారించుకోవాలి. Ex-A2ను విచారించిన ప్రతివాది నెం.6 ఈ కేసును ఎదుర్కొనేందుకు ముందుకు రాకపోవడంతో ఆయన ఏక పక్షంగా నిర్ణయించబడ్డాడు. Ex.A2 అమలు తేదీ నాటికి మైనర్ కాని మొదటి ముద్దాయిని DW1గా విచారించారు. ప్రతివాదులు తమ లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలంలో, తమ తండ్రి అంటే ప్రతివాది నెం.6 చెడు దురలవాట్లకు బానిసై దారితప్పిన జీవితాన్ని గడుపుతున్నారని స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. ట్రయల్ కోర్టు మరియు మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టు గమనించినట్లుగా, PW1 తన చీఫ్ ఎగ్జామినేషన్ అఫిడవిట్ లో మొదట్లో దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని మైనర్ల ప్రయోజనం కోసం పరాధీనము చేయడానికి ఉద్దేశించబడిందని పేర్కొనలేదు మరియు PW1 ను మరలా పిలిపించినప్పుడు మాత్రమే, దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని మైనర్ల ప్రయోజనం కోసం పరాధీనము చేయడానికి ఉద్దేశించబడిందని తదుపరి చీఫ్ ఎగ్జామినేషన్ లో అతను సాక్ష్యమిచ్చాడు. కానీ, PW1 యొక్క ఈ సాక్ష్యం తరువాత, తన ఆలోచనగా దావాలో విజయం సాధించే ఉద్దేశ్యం కోసం చేయబడింది మరియు అమలుచేయబడింది. అంతేకాక, Ex.A2 ను క్షుణ్ణముగా చదవడం వల్ల, మైనర్ల ప్రయోజనం కోసం ఆస్తిని విక్రయించడానికి ఉద్దేశించబడినట్లు ప్రకటన చేయలేదని మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టు తన తీర్పులో

పేర్కొంది. తీర్పులోని పేరా నం.19లోని ట్రయల్ కోర్టు, Exs.A4, A15 మరియు A16గా గుర్తించబడిన నోటీసు కాపీలలో, ప్లెయింట్‌లో లేదా PW1 యొక్క సాక్ష్యంలో, మైనర్ ప్రతివాది 2 నుండి 5 యొక్క ఆవశ్యకత లేదా ప్రయోజనం గురించి ఎటువంటి వివరాలు ఇవ్వబడలేదని పేర్కొంది. వారి సోదరి వివాహం సందర్భంగా ఆస్తిని విక్రయించడానికి అంగీకరించినట్లు DW1కి ఒక సూచన ఇవ్వబడింది మరియు అదే తిరస్కరించబడింది. అయితే, చెప్పబడిన సూచన DW1చే అంగీకరించబడినప్పటికీ, ఆస్తిని పరాధీనము చేసే ఉద్దేశ్యం, మైనర్ ప్రతివాది Nos.2 నుండి 5 వరకు ఉన్న ఆస్తి, వారి ప్రయోజనం కోసం కాదు. చెడు వ్యసనాలకు అలవాటు పడిన ప్రతివాది నెం.1, తన మైనర్ పిల్లలకు చెందిన దావా షెడ్యూల్ ఆస్తిని పరాధీనము చేయడానికి ప్రయత్నించాడని, బహుశా ఈ దావాను ఎదుర్కోవడానికి అతను ముందుకు రాకపోవడానికి అదే కారణం కావచ్చునని తెలుస్తోంది.

10. పైన పేర్కొన్న చర్చ నుండి, ప్రతివాది తన మైనర్ పిల్లల ప్రయోజనం కోసం సూట్ షెడ్యూల్ ఆస్తికి సంబంధించి Ex.A2 విక్రయ ఒప్పందాన్ని ప్రతివాది నం.1 అమలు చేసినట్లు నిర్ధారించడంలో వాది విఫలమయ్యాడని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. దావా షెడ్యూల్ ఆస్తికి సంబంధించి Ex.A2 విక్రయ ఒప్పందాన్ని అతని మైనర్ పిల్లల ప్రయోజనం కోసం అమలు చేసినట్లు నిర్ధారించడంలో వాది విఫలమైనందున, Ex.A2 ప్రతివాది Nos.1 నుండి 5కి కట్టుబడి ఉండదు మరియు తద్వారా వాది Ex.A2ని అమలు చేయలేరు.

11. వాది విషయంలో ఉన్న మరొక లోపం ఏమిటంటే, మధ్యవర్తిత్వం కారణంగా 19.11.1986 న ప్రతివాదులు అదే ఆస్తిని రూ.40,000/- అమ్మకానికి అంగీకరించారని మరియు 10.02.1987 న రూ.1,000/- అందుకున్నారని వాది ఫిర్యాదులో పేర్కొన్నప్పటికీ, ఆ మేరకు ఎటువంటి డాక్యుమెంటరీ ఆధారాలు లభించలేదు. 19.01.1986 తేదీన చెప్పబడిన రెండో ఒప్పందం ప్రకారం , విక్రయ సొమ్మును రూ.40,000/- కు పెంచినట్లు చెప్పినను, దీనిని కోర్టు ముందు సమర్పించలేదని, ట్రయల్ కోర్టు తీర్పులోని పేరా నెం.21లో పేర్కొంది. అంతేకాక, Ex.A2 యొక్క అమలుచేయబడిన

తేదీ నాటికి, DW1 ఒక మేజర్, అయితే Ex.A2పై అతని సంతకం పొందబడలేదు. దావా షెడ్యూల్ ఆస్తి ప్రత్యేకంగా ప్రతివాది నెం.1 నుండి 5 వరకు చెందినది, కనుక, వాది Ex.A2లో ప్రతివాది నెం.1 సంతకాన్ని తప్పనిసరిగా పొంది ఉండాలి. ఒప్పందం యొక్క ముఖ్యాంశమునకు ఇది సమయం కాదని, Ex.A2 ప్రకారం విక్రయానికి సంబంధించిన దావా ఒప్పందం 16.05.1980న అమలు చేయబడినప్పటికీ, 15.12.1987 వరకు ఒప్పుకున్న విక్రయములో కొంత భాగాన్ని చెల్లిస్తున్నట్లు వాది చెప్పడానికి, ఇదే కారణం కావచ్చు. ఒప్పందం అమలుకు నిర్దిష్ట కాలపరిమితి పేర్కొననప్పుడు మరియు వాగ్దాత (ప్రామిసర్) వాగ్దానం చేసిన వ్యక్తి ఎటువంటి అభ్యర్థన లేకుండానే ఒప్పందాన్ని నిర్వహించవలసి ఉంటుంది, అటువంటి సందర్భంలో వాగ్దాత తప్పనిసరిగా 'సహేతుకమైన సమయంలో' ఒప్పందాన్ని పూర్తి చేయాలి. ఇప్పుడు ప్రశ్న ఏమిటంటే, సహేతుకమైన సమయం అంటే ఏమిటి? కేసుకు సంబంధించిన అన్ని పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తర్వాత 'సహేతుకమైన సమయం' నిర్ణయించబడుతుంది. కానీ, ఆ సహేతుకమైన సమయం తక్కువగా ఉండాలా లేదా ఎక్కువ ఉండాలా అనేది కూడా కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం ఉన్న కేసులో, Ex.A2 తేదీ నాటికి ప్రతివాది Nos.2 నుండి 5 వరకు మైనర్లు మరియు చివరి చెల్లింపు తేదీ నాటికి అంటే, 02.12.1995న ప్రతివాదులందరూ మేజర్లుగా మారారు. ఇలా ఈ 15 ఏళ్ల కాలంలో వాస్తవాలు, పరిస్థితులు మారాయి. Ex-A19 ప్రకారం, దావా పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో కూడా వాది పరిగణనలోకి తీసుకొని చెల్లించడాన్ని కొనసాగించారని చెప్పారు. కేవలం మిగిలిన విక్రయ ధనాన్ని జమ చేసే గడువు పొడిగించడం వలన, విక్రయానికి సంబంధించిన ఒప్పందంలో తమ వంతు బాధ్యతను నిర్వహించడానికి సంసిద్ధతను మరియు సుముఖతను నిరూపించుకునే బాధ్యత నుండి వాది తప్పించుకోలేరని గమనించాలి. *ఈ వ్యవహారం స్వభావమును బట్టి* గడువు పొడిగింపు మంజూరు కాకపోతే, వాదిలో భాగంగా సంసిద్ధతను మరియు సుముఖతను ప్రదర్శిస్తున్నట్లు వాస్తవంగా భావించలేము. పై వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా, వాది తన వంతు ఒప్పందాన్ని నిర్వర్తించడానికి సిద్ధంగా మరియు సుముఖముగా లేడని, ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

12. దావా దాఖలు చేసిన తేదీ నాటికి, దావా షెడ్యూల్ ఆస్తి నుండి వాదిని తొలగించడం కోసం ప్రతివాది నం.1 నుండి 5 వరకు తరఫున ప్రతివాది నం.6 దాఖలు చేసిన R.C.No.474/1987లో ఇప్పటికే ఒక కేసు పెండింగ్‌లో ఉందని గమనించాలి. తొలగింపు పిటిషన్‌ను ఉపసంహరించుకోవాలని వ్రాతపూర్వకంగా హామీ ఇచ్చినప్పటికీ, మోసం చేయడం ద్వారా ప్రతివాదులు ఏకపక్షముగా తొలగింపు ఉత్తర్వును పొందారని మరియు 16.12.1987న దానిని అమలు చేశారని వాది యొక్క వాదన. దావా షెడ్యూల్ ఆస్తికి సంబంధించి అతనిపై పెండింగ్‌లో ఉన్న తొలగింపు చర్యల గురించి అతనికి తెలియదని, ఇది వాది విషయములో కాదు. ఆ తొలగింపు ప్రక్రియను ఎందుకు ఎదుర్కోలేకపోయారనే దానిపై వాది తరఫున ఎలాంటి వివరణ లేదు. తొలగింపు పిటిషన్‌ను ఉపసంహరించుకోవడానికి, ప్రతివాదులు వ్రాతపూర్వకముగా తీసుకొని అమలు చేశారని సమర్పించడంలో కూడా వాది విఫలమయ్యాడు. ముందస్తు విక్రయ ధనాన్ని ప్రతివాదులు రూ.11,900/- అందుకున్నారని రుజువు చేయడానికి వాది Ex.A3, A5 నుంచి A14 మరియు Ex.A19పై ఆధారపడ్డారు. రూ.1,000/- కు సంబంధించిన Ex.A19 రసీదు 02.12.1995కి సంబంధించినదని గమనించడం సముచితం. R.C.No.474/1987లోని తొలగింపు చర్యలు 16.12.1987న అమలు చేయబడ్డాయి మరియు ఐదు సంవత్సరాల తర్వాత వాది 02.12.1995న ప్రతివాదులకు రూ.1,000/- చెల్లించినట్లు ఆరోపించారు. ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన తొలగింపు చర్యలు పెండింగ్‌లో ఉన్నప్పుడు మరియు అతనికి వ్యతిరేకముగా నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు, అదే ఆస్తికి సంబంధించి విక్రయ ఒప్పందాన్ని అమలు చేయడానికి వారు ముందుకు వస్తారని సాధారణముగా వివేకం ఉన్న వ్యక్తి ఆశించడు.

13. Ex.A.6, A8, A9 నుండి A14 వరకు, A17 నుండి A19 వరకు ప్రతివాది నెం.6 తన వ్యక్తిగత హోదాలో సంతకం చేశాడని, అయితే, ప్రతివాది నెం.2 నుండి 5 వరకు సంరక్షకుడిగా సంతకం చేయలేదని, Ex.A8 నుండి A12 మరియు A19 రశీదులపై ఆ చెల్లింపులు ఏ

ప్రయోజనముతో లేదా ఏ ఖాతాకు జరిగాయో వెల్లడించరాదని ట్రయల్ కోర్టు తన తీర్పులోని పేరా నెం.22లో పేర్కొంది. వాది ఇచ్చిన రశీదులపై ప్రతివాది నెం.6 యొక్క సంతకాన్ని ప్రతివాదులు ఖండించారని, అప్పుడు కూడా ఆ రశీదులపై ప్రతివాది నెం.6 యొక్క సంతకం ఉందని నిరూపించడానికి వాది సరిగా ఎంచుకోలేదని గమనించాలి. ఒక వేళ రశీదులపై సంతకాలు ప్రతివాది నెం.6కు చెందినవే అనుకున్ననూ, వాది నుండి ప్రతివాది నెం.6 అందుకున్నట్లు చెప్పబడుతున్న ఆ డబ్బు మైనర్లు అయిన ప్రతివాది నెం.2 నుండి 5 వరకు సంక్షేమం, నిర్వహణ మరియు ప్రయోజనం కోసం ఖర్చు చేయబడిందని నిరూపించడానికి తగిన ఆధారాలు లేవు. Exs.A13 మరియు A14 చెల్లింపులు వరుసగా పాత ఖాతాకు మరియు అద్దె బకాయిలకు జరిగాయని వెల్లడైంది. అందువల్ల, ప్రతివాదులకు విక్రయ ధనం చెల్లించాడనే అతని వాదనకు మద్దతుగా వాది సమర్పించిన రశీదులు, ముఖ్యంగా Ex.A19, అద్దెకు సంబంధించినవా లేక Ex.A2 కు అనుగుణంగా విక్రయ ధనానికి సంబంధించినవా అనే విషయములో అస్పష్టత గణనీయముగా ఉంది.

14. అందువల్ల, ఏ కోణం నుండి చూసినా, ఒప్పందం అమలు చేసే ఉపశమనానికి తాను అర్హుడినని నిర్ధారించడంలో వాది విఫలమయ్యాడు. ట్రయల్ కోర్టు మరియు మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టు యొక్క సమకాలీన ఫలితాలకు వ్యతిరేకంగా ఈ రెండవ అప్పీలు దాఖలు చేయబడిందని అంగీకరించాలి. **నారాయణన్ రాజేంద్రన్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ లక్ష్మి సరోజిని మరియు ఇతరులులో** గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్ట్ ఈ క్రింది విధంగా గమనించింది:

"24. అదేవిధంగా, 1976లో సవరణకు ముందు, ఈ కోర్టు సెక్షన్ 100 C.P.C పరిధిని పరిశీలించడానికి ఒక అవకాశం కూడా కలిగి ఉంది. డైటి పట్టాభిరామస్వామి వర్సెస్ ఎస్.హన్మయ్య మరియు ఇతరులు కేసులో, మద్రాసు హైకోర్టు రెండవ అప్పీలును నిర్ణయిస్తూ, గుంటూరు జిల్లా జడ్జి యొక్క నిర్ధారణలను పక్కన పెట్టింది. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 100 కింద హైకోర్టు పరిధి, పరిమితులపై ప్రివీ కౌన్సిల్ స్పష్టమైన మరియు సాధికారికమైన ప్రకటన చేసినప్పటికీ, "హైకోర్టులకు చెందిన కొందరు న్యాయమూర్తులు రెండవ అప్పీళ్లను మొదటి అప్పీళ్ల మాదిరిగా పరిష్కరిస్తున్నారు". ఇది హైకోర్టు తనకు లేని అధికార పరిధిని చేపట్టి, అమలు చేస్తుందనే వాస్తవంతో పాటు, వ్యాజ్యంలో ఒక జూద అంశాన్ని మరియు కక్షిదారుల మనస్సులో గందరగోళాన్ని గురిచేస్తున్నారు. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, సెక్షన్ 100 ప్రకారం హైకోర్టు న్యాయమూర్తి తన అధికార పరిధిని మించి జోక్యం చేసుకుంటారనడానికి ఈ

ఉదంతం ఒక ఉదాహరణ. కాబట్టి, సంబంధిత సాక్ష్యాధారాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు ఇచ్చిన వాస్తవాలతో రెండో అప్పీలులో జోక్యం చేసుకునే అధికారం లేని హైకోర్టు తీర్పును పక్కన పెట్టడం తప్ప మాకు మరో ప్రత్యామ్నాయం లేదు.

30. భోలారం వర్సెస్ అమీర్‌చంద్‌లో ఈ కోర్టులోని త్రిసభ్య ధర్మాసనం చట్టబద్ధమైన ప్రకటనను పునరుద్ఘాటించింది. అయితే, దిగువ కోర్టుల తీర్పులు వక్రముగా ఉన్నాయని, ముఖ్యంగా కొన్ని సూచనలను తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడంలో ముఖ్యమైన అంశాలను పూర్తిగా విస్మరించారనే కారణంతో, హైకోర్టు రెండో అప్పీలులో తన జోక్యాన్ని సమర్థించుకున్నట్లు తెలుస్తోంది. హైకోర్టు చెప్పిన ప్రధాన కారణాన్ని మనం అంగీకరించినప్పటికీ, దిగువ న్యాయస్థానాలు వాస్తవంగా కనుగొన్నవి తప్పు లేదా క్షమించరానివి, కానీ చట్టంలో స్పష్టమైన లోపం లేనప్పుడు హైకోర్టు జోక్యం చేసుకునే హక్కు దానికి ఉండదు.

31. క్షితిష్ చంద్ర పూర్ణిత్ వర్సెస్ సంతోష్ కుమార్ పుర్కైత్ కేసులో త్రిసభ్య ధర్మాసనం ఇలా తీర్పునిచ్చింది: (a) ఈ కేసు కేవలం చట్టానికి సంబంధించిన ప్రశ్న కాదని, చట్టానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ప్రశ్న అని హైకోర్టు సంతృప్తి చెందాలి; (b) అభ్యర్థనను లేవనెత్తడానికి అనుమతించడానికి గల కారణాలను కూడా నమోదు చేయాలి; (c) చట్టానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ప్రశ్నలను రూపొందించడం మరియు వైరి పక్షాన్ని నోటీసులో ఉంచడం మరియు సమస్యను పరిష్కరించడానికి న్యాయమైన మరియు సరైన అవకాశాన్ని ఇవ్వడం దీని విధి. ప్రాథమిక దశలోనే ఈ కేసుకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన చట్టాన్ని రూపొందించాల్సిన బాధ్యత, హైకోర్టుపై ఉందని కూడా కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

32. ద్యానోబా భావురావ్ షెమాడే వర్సెస్ మరోటి భౌరావ్ మార్నోర్ కేసులో ఇదే అంశాన్ని నిర్ధారించే అవకాశం ఈ కోర్టుకు లభించింది. సెక్షన్ 100 CPC కింద హైకోర్టు తన అధికార పరిధిని ఉపయోగించుకోవచ్చని, రెండవ అప్పీలును స్వీకరించే సమయంలో రూపొందించాల్సిన చట్టపరమైన ముఖ్యమైన అంశాల ఆధారంగా మాత్రమే రెండవ అప్పీలును విచారించి, చట్టానికి సంబంధించిన గణనీయమైన అంశాల ఆధారంగా మాత్రమే నిర్ణయం తీసుకోవాలని కోర్టు పేర్కొంది."

15. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 100 కింద దాఖలైన రెండో అప్పీలులో ఈ కోర్టు మౌఖిక మరియు పత్రాల సాక్ష్యాలను సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవడంపై ఆధారపడిన ట్రయల్ కోర్టు మరియు మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టు ఇచ్చిన సమకాలీన ఫలితాలలో జోక్యం చేసుకోజాలదని గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు యొక్క నిర్ణయాల సారాంశం. ఇంకా, ***గురుదేవ్ కౌర్ వెర్సస్ కకి***లో రెండో అప్పీలులో విచారిస్తున్న హైకోర్టు, మూడో ట్రయల్ కోర్టుగా మరోసారి సాక్ష్యాలను పరిశీలించజాలదని, సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 100 కింద అధికారం చాలా పరిమితమని, చట్టానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ప్రశ్నను లేవనెత్తి పరిగణనలోకి తీసుకున్న చోట మాత్రమే, దీనిని ఉపయోగించవచ్చని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది.

16. **సురేష్ లతరుజీ రాంతేకే వర్సెస్ SAU సుమన్బాయి పాండురంగ్ పేట్కర్ మరియు ఇతరులు** లో, రెండవ అప్పీలు కింద అధికార పరిధిని ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథం సాధ్యమైనంత మాత్రాన ఉపయోగించరాదని గౌరవనీయ అత్యున్నత న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది. సెక్షన్ 100 CPC కింద అధికార పరిధిని అమలు చేస్తున్నప్పుడు, దిగువ అప్పిలేట్ కోర్టు కనుగొన్న వాస్తవాలపై మరొక అభిప్రాయం సాధ్యమవుతుందనే కారణంతో, కేవలం వాస్తవాలపై దిగువ అప్పిలేట్ కోర్టు యొక్క అన్వేషణలను తిప్పికొట్టలేమని **హమిదా వర్సెస్ మహమ్మద్ ఖలీల్**లో గమనించబడింది. **అవతార్ సింగ్ వర్సెస్ బిమ్లా దేవి మరియు ఇతరులు** లో ఇదే అభిప్రాయాన్ని పునరుద్ఘాటించారు. అయితే, **నజీర్ మహమ్మద్ వర్సెస్ జె కమల** కేసులో సుప్రీంకోర్టు సూచించిన నిబంధనలకు కొన్ని మినహాయింపులు ఉన్నాయి:

"33.4 సాధారణ నియమం ఏమిటంటే, దిగువ కోర్టుల సమకాలీన ఫలితాలలో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోదు. కానీ ఇది పూర్తిస్థాయి నియమం కాదు. బాగా గుర్తించబడిన కొన్ని మినహాయింపులు ఇక్కడ ఉన్నాయి: (i) దిగువ న్యాయస్థానాలు భౌతిక సాక్ష్యాలను విస్మరించాయి లేదా ఎటువంటి సాక్ష్యాధారాలతో వ్యవహరించలేదు; (ii) న్యాయస్థానాలు చట్టాన్ని తప్పుగా వర్తింపజేయడం ద్వారా నిరూపితమైన వాస్తవాల నుండి తప్పుడు అంచనాలను పొందాయి; లేదా (iii) న్యాయస్థానాలు తప్పుగా సాక్ష్యాధారాల భారాన్ని మోపాయి. ఎటువంటి సాక్ష్యాధారాలు లేని నిర్ణయం, మొత్తం సాక్ష్యాల కొరత ఉన్న కేసులను మాత్రమే సూచించదు, కానీ మొత్తంగా తీసుకున్న సాక్ష్యం కనుగొనడానికి సహేతుకంగా మద్దతు ఇవ్వలేని కేసును కూడా సూచిస్తుంది."

17. రెండవ అప్పీలులో, హైకోర్టు యొక్క అధికార పరిధి ముఖ్యముగా చట్టపరమైన అంశముగా పరిమితం కావడం, వి.రామచంద్ర అయ్యర్ వర్సెస్ రామలింగం చెట్టియార్ లో పేర్కొన్నట్లుగా సాక్ష్యాల పరిశీలన స్పష్టంగా పొరపాటుగా ఉన్నప్పటికీ, వాస్తవాన్ని నిర్ధారించడం రెండవ అప్పీలులో సవాలు చేయడానికి అవకాశం లేదు.

18. రికార్డులో లభ్యమైన మొత్తం సమాచారం, ప్రత్యర్థుల వాదనలు మరియు ట్రయల్ కోర్టు మరియు మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టు నమోదు చేసిన ఫలితాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ కోర్టు సివిల్

ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ కింద దాఖలు చేసిన అప్పీలులో రెండు కోర్టులు నమోదు చేసిన సమకాలీన ఫలితాలలో జోక్యం చేసుకోవడానికి ఎటువంటి ఆధారం లేదా కారణం కనుగొనలేదు. అంతేకాకుండా, అప్పీలుదారు లేవనెత్తిన ఆధారాలు వాస్తవ స్వభావం కలిగి ఉన్నాయి. కాబట్టి, ఈ రెండవ అప్పీల్ అర్హతలు లేని కారణంగా కొట్టివేయడానికి అర్హమైనది.

19. ఫలితంగా, ఈ రెండవ అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది. ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు.

దీనికి కొనసాగింపుగా, పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు, ఏవైనా ఉంటే, అవి ముగించివేయబడ్డాయి.

★★★★